

Louis van Boeckel, IJzervirtuoos in de moderne tijd.

Louis (Lodewijk) van Boeckel, 1857-1944). Belgische kunstsmid met een omvangrijk oeuvre.

Werktitel: Herdenken van de 75e sterfdag van Louis van Boeckel
De kunstsmid in het klavertje vier.

Dit jaar [2019] herinneren wij ons de 75e sterfdag van de grote Belgische Kunstsmid Louis van Boeckel.

Hij heeft zeer diverse werken nagelaten en zijn werk kan niet allen bewonderd worden in Lier en omgeving, maar ze versieren ook gebouwen en pleinen van St. Petersburg tot Washington en Buenos Aires. Van zijn werken raak je onder de indruk en de Belgische smeden eren hem met een herdenkingsevenement. De Kilnknagel introduceert de meester. Louis van Boeckel werd in 1857 geboren in Lier in het Belgische Vlaanderen. Hij groeide onder moeilijke leefomstandigheden op omdat zijn moeder vroeg in zijn jeugd stierf. Zijn vader stuurde hem in de leer tot timmerman maar Louis wisselde al snel van stiel om bij smid Cornelis Nieuwjaar, die later wagenbouwer werd, zijn eerste talenten als smid te ontvouwen. Daarbij is het van belang om te weten dat in de jonge Belgische Staat de romantische kunst en het ambacht domineerden. Artefacten en functionele smeedwerken moesten pompeus zijn om de historicistische architectuur aan te vullen en te verrijken. Echter van Boeckel, begaafd als hij was en zeer bedreven in het handwerk, vond al snel zijn eigen expressieve stijl. Al in 1876 tijdens zijn militaire dienst in Antwerpen, toen hij op verzoek van een overste een perenboom smeedde en in staat was om zijn werk te presenteren op een tentoonstelling, ontving hij een gouden medaille en een erediploma en dat al op zijn 19e jaar! De restauratie van de hekwerken aan het Stadhuis van Lier is een van zijn eerste grote werken. Na zijn militaire dienst keert Louis terug naar Lier om daar als kleinbedrijf Rozen, Lampen, Luchters en Drijfwerken te vervaardigen. Het beslaan van paarden en bekappen van runderen, destijds de meest voorkomende werkzaamheden voor een smid, waren niet zijn metier. Louis van Boeckel was een stadse kunstsmid in de traditie van de Frans-Vlaamse ambachtstraditie. Die beheerste hij perfect en brengt dat tot een zeldzame hoogte. Hij richt een Studio in in de Florent van Cauwenberghstraat 26 en ontvangt de eerste grote opdracht in 1890 voor het vervaardigen van de toegangspoort tot de staatsfeestzaal in Antwerpen, een brugleuning voor het kasteel Paige-Nederrij 135 in Herentals, alsmede een opdracht voor de restauratie van de gesmede hekken voor het stadhuis van Lier, oorspronkelijk in 1745 gesmeed door de grote kunstsmid Cornelius Marckx. Zijn roem als kunstenaar-smid begint met een wedstrijd tijdens de Rubens-tentoonstelling en hij wordt wereldberoemd als hij in 1900 de hoogste orde ontvangt de op de wereld tentoonstelling in Parijs voor kunstsmiden uit ten minste 378 concurrenten. In zijn atelier groeien bloemen, dieren, reliëfs, figuren, sculpturen en gedreven standbeelden, zelfs volplastisch gemaakt, van ijzer en koper van tsaar Alexander III in Sint-Petersburg, Antoon van Dijck (*Zuid-Nederlandse Barokschilder van de Antwerpse school 1599-1641*) in de Westminster Abbey in Londen en de figuur van Paul Kruger, die in Utrecht (NL) te vinden is.

De opdrachten nemen in omvang en grootte toe en hij werkt niet meer alleen voor opdrachtgevers uit Lier, Antwerpen en Brussel maar nu wereldwijd. Zo maakte hij voor het witte huis in Washington alle smeedwerk bij de renovatie en het nieuwe smeedwerk in 1902, en een poort voor de Nationale Bank in Athene, trappen en trapleuning in Caïro en Jeruzalem, Portalen in Malta, Monaco en in Buenos Aires het portaal voor een kathedraal. Het aantal werken dat zijn atelier verlaat loopt in de duizenden en nog vandaag de dag bezitten musea in München en Stuttgart, Londen en Genève, evenals Montreal en Boston gesmeedde en gedreven artefacten uit de werkplaats van van Boeckel van bomen tot deuren en Portalen.

Tijdens de beide wereldoorlogen is veel van het werk verwoest en verloren gegaan.

Evengoed is er toch veel behouden gebleven en velen trekken zich op aan het gegeven dat de overgebleven werken zoals luchters aan Louis van Boeckel zijn toe te schrijven. Zijn oeuvre is niet alleen breed maar ook veelvormig in de stijl van Romantiek tot Jugendstil met knipogen naar de nieuwe zakelijkheid.

Bloemen, dieren, bas-reliëfs, niets is Van Boeckel te veel of te moeilijk. Daarom willen anderen maar wat graag op zijn vingers komen kijken en zo zal hij het bijna ongelooflijke aantal van ruim 100 leerjongens in zijn carrière hebben gehad. Daaronder iemand als Gomaar Janssens, een kunstsmit uit het nabije Lier, die vooral in Engeland heel wat roem zal oogsten. En ook Eduard Roofthoof, die in Boom zijn activiteiten als kunstsmit heeft ontplooid.

En wie groots te werk is gegaan moet daarvoor ruim onderscheiden worden. Van Boeckel werd in 1906 Ridder in de Leopoldorde, in 1929 Officier in dezelfde orde en in 1937 Commandeur in de Orde van Leopold II. Zijn kleinzoon Louis Van Boeckel, die blij is dat zijn grootvader en zijn werk een groot eerbetoon krijgt, weet te vertellen, dat is de meester zijn hele leven zich nooit aan het publiek opgedrongen heeft. Zijn werken eerden hem en zijn ambacht.

Na Van Boeckels overlijden op 6 juli 1944, werd hij begraven op de begraafplaats aan de Mechelsesteenweg in de tombe van de familie van Boeckel-Vermeylen. 25 jaar na zijn dood in 1969 verhuisde zijn werkplaats samen met de apparatuur en enkele van zijn werken, onder andere het plastiek "Gevecht tussen de adelaar en de slag" naar de nieuw gemaakte 'van Boeckelzaal' in het Timmermans-Opsomerhuis in Lier. Deze voormalige boerderij fungeert als een Museum voor wat in Lier "Klavertje vier" heet: Lier heeft de schrijver Felix Timmermans, de schilder Isidoor Opsomer, de kunstsmit Lodewijk Van Boeckel en klokkenmaker Louis Zimmer voortgebracht. Sinds 1994 bij de 50e verjaardag van het overlijden van de meester, staat een bronzen buste, gemaakt door Anne-Marie Volders, in het Stadspark van Lier in de nabijheid van het Timmermans-Opsomerhuis aan de Netelaan. Deze buste toont de meester zoals tijdgenoten hem herinneren met zijn brede slappe hoed en krachtige gelaatsuitdrukking. Het Ambachtelijke Smedersgilde van België vzw zal hem met een groots herdenkingsevenement eren (zie inzet).

Ook zal een monografie worden herdrukt en gepresenteerd worden tijdens het herdenkingsfestival einde mei in Lier. Wat van Boeckel vooral onderscheid is dat hij met zijn gesmeede werken en vormgeving in de 20e eeuw mensen in vervoering bracht en daarmee bewees dat ook de moderne tijd grote meesters in smeden kon voortbrengen waar hij een van de grootsten zo niet de grootste is.

(Paul Vos en Josef Moos)